

Kartläggningsformulär (bilagor ur boken Aspflo om Autism)

Dessa formulär medföljer boken i förhoppning att de ska kunna användas i olika typer av situationer där man vill kartlägga färdigheter eller samla mer information kring någonting för att kunna göra ett bättre arbete. Det är fråga om informella kartläggningar som vem som helst kan använda sig av, men jag hoppas att de kan vara till hjälp i nätverkssamtal kring olika svårigheter, aktiviteter och färdigheter. Bilagorna får kopieras fritt.

Bilaga 1	Lustfylld observation
Bilaga 2, del 1 och 2	Kartläggning av intresse och färdigheter för lek/sysselsättning
Bilaga 3	Kartläggning av den sociala förmågan till lek/umgänge med andra
Bilaga 4	Kartläggning av den kommunikativa förmågan (grundläggande)
Bilaga 5	Kartläggning av kommunikativa funktioner (från tidig nivå till avancerad nivå)
Bilaga 6	Konkret informell kartläggning av språkförståelse
Bilaga 7	Kartläggning av språkförståelse i mer komplexa sammanhang
Bilaga 8	Kartläggning av komplexa samtalsfärdigheter
Bilaga 9	Kartläggning av en aktivitets komplexitet
Bilaga 10	Uppgiftsanalys
Bilaga 11	Analys – problemskapande situationer
Bilaga 12	Självevaluering för personal och föräldrar (hjälp till att förstå vilka områden vi behöver jobba mer med)

Bilaga 1

Lustfylld observation

Personens uttryck	Situation/sammanhang	Varför? (Vad tror vi är det intressanta/roliga?)

Kartläggning av intresse och färdigheter för lek/sysselsättning

Namn:

Datum:

Sensorisk upplevelse, upplevelse i kroppen och via föremål			
Kroppen		Föremål/material	
Olika sinnesområden	Syn, hörsel, känsel (att ta på och att någon tar på en), rörelse och balans, lukt och smak)		
Egen upplevelse Ex: (gungar, snurrar, hoppar, suger på fingrarna, gör något med håret, låter, gör något med händerna eller fötterna)	Med andra människor Ex: (gillar att bli kittlad, jagad, snurrad, kastad upp i luften, leka tittut)	Enstaka föremål/material Ex: (motoriska aktiviteter; gungar, cyklar, åker olika saker, rider, badar, känner på sand, vatten, tittar på TV, lyssnar på musik, äter mat, luktar, lyssnar, tittar på olika saker)	Kombinerar föremål Ex: (stoppar saker i hål, tar/håller i och ur, lyfter/ bär/flyttar saker, tar isär/sätter ihop saker, staplar/radar upp saker, bygger med olika material)
Intresse (detta verkar han/hon njuta av eller fascinerar av):			
Egen upplevelse	Med andra människor	Enstaka föremål/material	Kombinerar föremål

Avkoppling (detta gör honom/ henne lugn):

Egen upplevelse	Med andra människor	Enstaka föremål/material	Kombinerar föremål

Mål (detta vill vi få honom/henne att kunna/uppleva/lära sig):

--

Funktionell lek/hantering av föremål och bilder			
Föremål	Färdighet:	Intresse:	Mål:
Använder föremål som det är tänkt Ex: (kör med bilar, ritar med kritan, vispar med vispen, pusslar, tittar i tidning/bok)			
Kan sortera föremål efter olika parametrar Ex: (sort, storlek, färg, form, material, kvalitet, kategori)			
Kan associera föremål som hör ihop Ex: (parar ihop strumpan med skon, sätter glaset intill tallriken)			
Imiterar handlingar med föremål i vardagen Ex: (håller fjärrkontrollen mot TV:n, sätter telefonen mot örat)			
Bilder	Färdighet:	Intresse:	Mål:
Matchar föremål med bilder i motsvarande storlek och färg			
Matchar bilder av olika slag Ex: (konturklippta bilder, foton, ritade bilder, färglagda, svartvita, siluettbilder, bilder med olika färg, siffror, bokstäver)			

Sammanfattning av vad han/hon är intresserad av/tycker om:

Sammanfattning av vad som gör att han/hon blir lugn/kopplar av:

Sammanfattning av mål (vad vi vill att han/hon ska kunna/få möjlighet att uppleva/lära sig):

Åtgärder: (Hur ska vi göra för att nå målen?)

Ansvar:

Utvärdering:

Bilaga 3

Kartläggning av den sociala förmågan till lek/umgänge med andra

Namn:

Datum:

Färdighet/beteende	Kryssa i det som stämmer
Drar sig oftast undan/försöker undvika kontakt med andra jämnåriga	
Svarar inte på andras försök till kontakt	
Följer gärna med/hakar på vad andra föreslår	
Tar få egna initiativ till lek/aktivitet	
Tar kontakt med andra, fast på ett udda/osmidigt sätt	
Tar adekvat kontakt, men sällan	
Går ofta omkring utan att verka uppmärksamma andra	
Sysselsätter sig själv kort/lång stund med saker som finns i miljön	
Tittar på andra som leker/umgås	
Imiterar vad andra gör, fast på avstånd eller vid ett senare tillfälle	
Sysselsätter sig självständigt bredvid andra som också gör det	
Leker/sysselsätter sig med samma material som övriga i rummet	
Visar delad glädje/delat intresse med andra	

Imiterar det andra gör med sakerna	
Delar material/turas om att handskas med materialet	
Turas om i enkla spel	
Deltar i enkel gruppaktivitet	
Samarbetar med någon annan kring en aktivitet (bygger/puslar ihop med någon)	

Sammanfattning:

Mål (Vad vill vi att han/hon ska kunna klara av?):

Åtgärd (Hur/I vilka aktiviteter, ska vi arbeta vidare med målen?):

Ansvar:

Utvärdering:

Kartläggning av den kommunikativa förmågan hos _____ Datum:

Använder han/hon några ljud som ni tolkar kommunikativt?

Vilka?

Betydelse?

Använder han/hon några gester/rörelser/tecken som ni tolkar kommunikativt?

Vilka?

Betydelse?

Hanterar han/hon föremål på ett sätt som ni tolkar kommunikativt?

Vilka?

Betydelse?

Hanterar han/hon bilder på ett sätt som ni tolkar kommunikativt?

Vilka?

Betydelse?

Säger han/hon några ord som ni tolkar kommunikativt?

Vilka?

Betydelse?

Har han/hon ekotal (upprepar ord eller meningar som andra sagt)?

Exempel:

Betydelse?

I vilka situationer kommunicerar han/hon oftast?

Exempel:

Med vem?

I vilka situationer kommunicerar han/hon sällan?

Exempel:

Med vem?

Vilka tecken/ord är så tydliga att

de närmaste förstår:

vem som helst förstår:

Använder han/hon pekfingeret för att peka på någonting?

Vad?

När?

Kan han/hon:

- kommunicera "mera/en gång till/igen"?

Hur?

När?

- kommunicera "nej"?

Hur?

När?

- kommunicera "hjälp"?

Hur?

När?

- fånga er uppmärksamhet?

Hur?

När?

- kommunicera vad han/hon vill ha eller göra?

Vad?

Hur?

När?

- kommunicera vad han/hon vill att ni ska göra?

Vad?

Hur?

När?

- kommunicera att han/hon mår dåligt på något sätt?

Vad?

Hur?

När?

- kommunicera att han/hon mår bra/är nöjd/är glad?

Vad?

Hur?

När?

- kommentera vad saker/personer heter?

Vilka?

Hur?

När?

- ställa frågor?

Vilka?

Hur?

När?

- berätta någonting?

Vad?

Hur?

När?

Sammanfattning:

Mål:

Åtgärd:

Ansvar (vem gör vad?):

Utvärdering/Uppföljning:

Vilka har deltagit i kartläggningen?

Bilaga 5

Kartläggning av kommunikativa funktioner

(från tidig nivå till avancerad nivå)

Namn:

Datum:

Funktioner	Kommentarer
Utrycker känslor/upplevelser "wow!", "titta!", "blä!"	
Talar om vad han/hon vill ha eller göra	
Säger "nej", "jag vill inte", "jag tycker inte om.."	
Utrycker "mera", "en gång till", "igen"	
Ber om hjälp	
Får människor att komma till honom/henne, får uppmärksamhet	
Benämner saker och aktiviteter	
Svarar "ja" och "nej"	
Svarar på "vad", "var" och "vem"	
Återberättar sådant som hänt nyss	
Berättar om särskilda händelser	
Talar om vad som ska hända	

Svarar "jag vet inte"	
Förklarar "varför" och "hur"	
Hälsar på folk	
Ställer frågor för att få information och lösa problem	
Beskriver hur han/hon känner sig	
Håller sig till ämnet i ett samtal	
Byter ämne på ett begripligt sätt	
Ger relevant information då han/hon berättar något	
Beskriver något utförligt	
Avbryter någon på ett artig sätt	
Ber om ursäkt	
Använder språket för att resonera och förhandla	
Talar om sina åsikter	
Löser konflikter med språkets hjälp	
Kompromissar	
Skämtar	

Sammanfattning:

Mål (Vad vill vi att han/hon ska kunna klara av?):

Åtgärd (Hur/I vilka aktiviteter, ska vi arbeta vidare med målen?):

Ansvar:

Utvärdering:

Bilaga 6

Konkret informell kartläggning av språkförståelse

Namn:

Datum:

<p>Du säger endera "Peka på...!", "Ge mig...!" eller "Lägg i...!" Lägg tillbaka saken eller bilden efter varje uppmaning. Om personen inte förstår så kan du säga samma sak, men samtidigt förstärka dina ord genom att teckna dem (använda teckenkommunikation). Om personen inte förstår, avbryt och ta nästa uppgift. Avbryt hela bedömningen eller dela upp dem ifall det blir svårt för personen. Uppgift</p>	<p>Ja/Nej</p>	<p>Med teckenförstärkning Ja/Nej</p>
Lämnar över eller pekar på föremål: "pennan, bilen, saxen, skeden"		
Lämnar över eller pekar på bilder av föremål: "katten, flickan, bollen, spaden"		
Gör aktiviteter på uppmaning exempelvis: "stå upp, vinka, klappa händerna"		
Lämnar över eller pekar på bilder på aktiviteter: "hoppa, badar, sover, cyklar"		
Pekar på saker i omgivningen: "fönstret, dörren, taket"		
Lämnar över eller pekar på föremål utifrån dess funktion: "klippa" (sax), "äta" (gaffel), "måla" (pensel)		
Lämnar över eller pekar på föremål som definieras utifrån färg eller storlek: "röd", "blå", "stor", "liten".		
Lämnar över 2 saker på uppmaning: "bilen och klossen"		
Förstår negationer: "Ge mig inte pennan", "Ge mig klossen och bilen, men inte skeden"		
Lämnar över bilder av olika övergripande kategorier: "Ge mig alla kläder " (bilder av tröja, jacka, skor, byxor blandat med bilder av äpple, päron, druvor och apelsin), "Ge mig alla frukter "		
Följer instruktioner med prepositioner: "Lägg pennan under lådan", " i ", " på "		
Följer instruktioner i flera led: "Gå till hallen och hämta boken som ligger i ryggsäcken"		

Sammanfattning:

Vad innebär resultatet när det gäller vårt sätt att kommunicera med personen?:

Mål (Vad vill vi att han/hon ska kunna klara av?):

Åtgärd (Hur/I vilka aktiviteter, ska vi arbeta vidare med målen?):

Ansvar:

Utvärdering:

Kartläggning av språkförståelse i mer komplexa sammanhang

Namn:

Datum:

Färdigheter	Kommentarer
Förstår namn på saker, djur, personer, platser, färger osv.	
Förstår frågorna "vad, var, vem, vad gör?"	
Förstår instruktionen "ge mig" eller "peka på"	
Förstår övergripande begrepp	
Förstår när man pratar om dåtid	
Förstår när man pratar om vad som snart ska ske	
Förstår språk som används för att beskriva människor, platser och händelser som inte är här och nu	
Förstår vad ett samtal övergripande handlar om	
Förstår "varför" och "hur" - frågor	
Förstår grammatiska komponenter som till exempel genitiv-s, pluraländelser, pronomen	

Förstår tidsbegrepp som före, efter, i morse, på eftermiddagen	
Förstår "när"	
Förstår tvetydighet och är medveten om vad som menas med bokstavlig tolkning	
Förstår underförstådd mening	
Förstår ordspråk och ordlekar	
Drar slutsatser om vad som är det viktigaste ur verbal information	
Har kompenserande strategier, ber folk upprepa/förtydliga sig när han/hon inte förstår	
Förstår metaforer	

Sammanfattning:

Vad innebär resultatet när det gäller vårt sätt att kommunicera med personen?:

Mål (Vad vill vi att han/hon ska kunna klara av?):

Åtgärd (Hur/I vilka aktiviteter, ska vi arbeta vidare med målen?):

Ansvar:

Utvärdering:

Bilaga 8

Kartläggning av komplexa samtalsfärdigheter

Namn:

Datum:

Färdigheter	Kommentarer
Reagerar "adekvat" på andras ansiktsuttryck, gester och kroppsspråk	
Använder lämplig röststyrka och tonhöjd	
Tolkar förändring av tonhöjd och röststyrka hos andra	
Förstår sociala regler vad gäller fysisk kontakt	
Har lagom avstånd till samtalspartnern	
Upprätthåller ögonkontakt vid ett samtal	
Initierar ett samtal	
Turas om att tala under ett samtal	
Iaktar lyssnarens respons och lägger märke till om hon/han är uttråkad eller förvirrad	
Förtydligar sig vid behov	
Lyssnar aktivt – ger feedbacksignaler	
Upprätthåller och utvecklar en konversation 1-1	
Upprätthåller och utvecklar en konversation i en mindre grupp	

Avslutar en konversation på lämpligt sätt	
Tolkar andras signaler på en avslutad konversation	
Väntar lagom länge med att svara i en konversation	
Anpassar information utifrån vad lyssnaren vet	
Förstår vad som bör vara privat och inte talas om	
Anpassar sättet att tala utifrån vem han/hon talar med	

Sammanfattning:

Vad innebär resultatet när det gäller vårt sätt att samtala med personen?:

Mål (Vad vill vi att han/hon ska kunna klara av?):

Åtgärd (Hur/I vilka aktiviteter, ska vi arbeta vidare med målen?):

Ansvar:

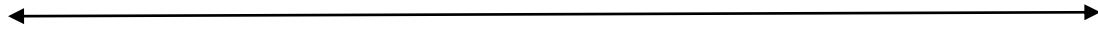
Utvärdering:

Kartläggning av en aktivitets komplexitet

Aktivitet _____ Datum:

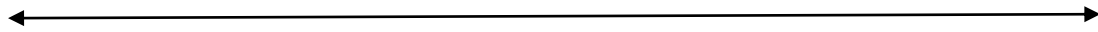
Relativt lätt

Relativt svårt

Strukturerad

Ostrukturerad

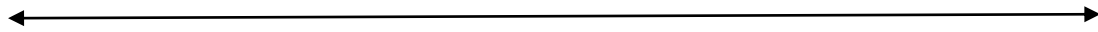
Lite material

Mycket material

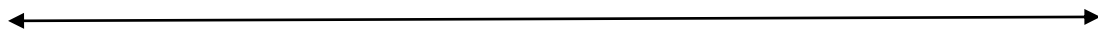
Egen uppsättning av materialet

Dela/turas om

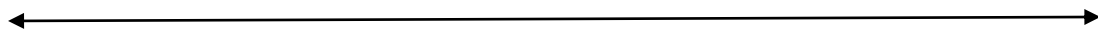
Få personer

Många personer

Låga krav på språkförståelse

Höga krav på språkförståelse

Låga krav på kommunikativa initiativ

Höga krav på kommunikativa initiativ

Sammanfattning av hur komplex aktiviteten är:

Anpassningar av utformningen av aktiviteten så att den ska bli enklare att klara av (hjälpmedel för att förstå, enklare regler, färre antal personer, minskad mängd material, enklare social nivå):

Annan aktivitet som kan ersätta denna aktivitet genom att vara mer anpassad utifrån personens förutsättningar och intressen:

Ansvar:

Uppföljning:

Uppgiftsanalys

Datum:

Vilken uppgift/aktivitet ska analyseras?

---

1. Analysera uppgiften

En person i arbetslaget genomför uppgiften/aktiviteten **så som han/hon anser att den ska utföras.**

OBS! Ingen anpassning görs utifrån hur man tror att personen senare ska utföra uppgiften.

Övriga i arbetslaget skriver ner de steg och den ordning som personen som gör uppgiften väljer att göra den.

Steg/moment:

2. Därefter gör personen uppgiften utan några anpassningar.

En i arbetslaget instruerar om vad som ska göras samt går in och ger hjälp **om och när** det behövs.

Övriga i arbetslaget skriver ner vilka steg, vilken ordning och med vad och på vilket sätt eleven behöver hjälp. Alternativt filmar man uppgiften så att man kan titta på filmen tillsammans i efterhand.

S = självständig (personen kan själv, utan hjälp)

V = verbalt stöd (personalen säger någonting för att hjälpa)

D = demonstration (personalen visar så att personen ska härma)

G = gester (personalen pekar)

F = fysiskt stöd (personalen hjälper hand-på-hand)

Steg/moment:	S	V	D	G	F

Steg/moment:	S	V	D	G	F

3. Anpassa uppgiften genom att förenkla och tydliggöra den så att personen kan förstå och genomföra den så självständigt som möjligt. Tänk också igenom vilka strategier ni ska ha för att lära honom/henne förstå och genomföra uppgiften. Enas om hur ni ska gå tillväga för att personen ska ha möjlighet att förstå och kunna klara av aktiviteten så självständigt som möjligt.

Hur anpassar ni uppgiften och vilka inlärningsstrategier ska ni använda?

Analys – problemskapande situationer

Datum:

Vad är problemet? Vad är det som sker? Vad gör personen?

Förklaring? Vad kan det bero på? Tänkbara orsaker till att svåra situationer uppstår?

Känslomässig reaktion? Hur reagerar personal/föräldrar på det som sker? Hur tolkar man det personen gör?

Kortsiktig plan

Åtgärder	Hur?	Ansvar?
Skydda personen, andra, material		
Minska känslointensiteten, se till att situationen blir lugnare		
Stöd för den som är med om det jobbiga		

Långsiktig plan

Åtgärder	Hur?	Ansvar och utvärderingsdatum?
Anpassa miljön		
Förbättra kommunikationen, öka förståelsen		
Se över balansen av aktiviteter, få till fler meningsfulla aktiviteter		
Mer kunskap		
Förändra attityd i gruppen		
Handledning		

Bilaga 12

Självevaluering för personal och föräldrar

(hjälp till att förstå vilka områden vi behöver jobba mer med)

Datum:

Områden	Ja/Nej	Hur?/ Hur går vi vidare?
Vi har skapat en miljö som lockar till aktivitet, lek och meningsfull sysselsättning		
Vi använder visuella hjälpmedel för att underlätta förståelsen mellan oss och barnet/personen		
Vi har sett till att dagen innehåller en balans mellan olika aktiviteter (aktiv sysselsättning - vila, lätta - mer komplexa, självständiga - sociala, roliga - "måsten")		
Vi pratar lagom mycket och vet när vi ska vara tysta respektive när vi ska prata		
Vi vet vilken nivå barnet/personen befinner sig på i olika avseenden och ställer adekvata krav på honom/henne		
Vi skapar många situationer under dagen som innebär att vi delar glädje/intresse med barnet/personen		
Vi vet om vilka svårigheter barnet/personen har att hantera vissa sinnesintryck och vi har sett till att miljön är "sanerad" i möjligaste mån		
Vi har kartlagt olika sociala situationer och lärt barnet/personen strategier som kan underlätta dessa situationer		

Det finns tillräckligt med resurser i omgivningen för att förebygga att problemskapande situationer uppstår		
---	--	--

Sammanfattning:

Mål (Vad vill vi ska hända? Vad behöver vi förändra/bli bättre på?):

Åtgärd: (Hur ska vi kunna förändra situationen? På vilket sätt?):

Ansvar:

Utvärdering: